

Sonda na Marsu in svaja na Zemlji

V torek zvečer smo lahko po televiziji videli pokrajino na Marsu — fotografije, ki jih je kmalu po mehkem pristanku poslala na Zemljo prva ameriška sonda »Viking«. O tem zgodovinskem dogodku poročamo na drugem mestu, tu hočemo le opozoriti na misli, ki se vzbujajo v MISLEČEM človeku, ko vidi te fotografije z Marsa, s planeta, ki je oddaljen od nas na stotine milijonov kilometrov. Treba je priznati, da je to pravo zmagoslavje znanstvenikov in tehnikov, ki so zmogli kaj takega — da lahko na tako ogromne razdalje povsem natančno usmerjajo in upravljajo nešteto prefinjenih aparatov in naprav.

Toda po drugi strani nam ta dogodek vzbuja tudi turbne misli. To je namreč novo potrdilo, da človeštvo sicer zelo hitro napreduje, kar zadeva znanost in tehniko, da pa hudo in kar neupravičeno zaostaja na področjih, ki so za življenje na našem planetu prav tako ali pa še bolj važna. Nikakor se mu namreč ne posreči, da bi vneslo kriterij razumnosti in znanstvene objektivnosti v medčloveške in posebno v mednarodne odnose, v reševanje konfliktov med posameznimi človeškimi skupnostmi, pa naj so to države, narodi, socialne plasti, generacije itd. Imamo celo vtis, da se dogaja obratno: da kriterij razumnosti v odnosih med ljudmi in človeškimi skupinami vse bolj slabi, skoro v obratnem sorazmerju z njegovim uveljavljanjem v tehniki. V človeku ali v človeških skupinah je nek čuden, skrivnosten, težko razložljiv odpor proti razumnosti, kakor da se človek kljub vsemu svojemu civilizacijskemu razvoju obotavlja zapustiti živalski štadij svojega razvoja in sprejeti nov štadij, novo stanje, ki se mu ponuja in je tudi nujno zaradi njegovega lastnega nadaljnjega obstoja.

Tako se začena zdeti človeštvu po eni strani že nekaj normalnega, da pošilja sonde na druge planete in se pripravlja na velikanski skok v globino veselja, po drugi strani pa se nikakor ne more vživeti v misel, da zahteva tak razvoj znanosti in tehnike od njega tudi novo mentaliteto in novo moralno odgovornost. Umika se temu spoznanju in se dela gluho za take opomene; z večjo ihto in topoglavostjo kakor kdaj koli v zgodovini se vdaja totalitarnim ideologijam, ki učijo sovraštvo do »drugih«, do tistih, ki imajo drugačno barvo kože ali drugače oblikovan nos ali ki drugače mislijo o določenih stvareh ali govorijo druga-

(dalje na 2. strani)

ZELO TEŽAVNA NALOGA PREDSEDNIKA ANDREOTTIJA

Poverjeni ministrski predsednik Andreotti se je v ponedeljek sestal z odposlanstvom sindikalnih zvez, s čimer se je dejansko sklenil prvi krog posvetov za sestavo nove vlade. Prejšnji teden se je Andreotti srečal z odposlanstvi vseh strank ustavnega loka, po razgovoru s predstavniki sindikatov pa je podrobneje izoblikoval program svoje vlade, ki ga namerava — po nekaterih vesteh — že prihodnji teden obrazložiti v obeh zakonodajnih zbornicah. V dobro obveščenih krogih namreč zatrjujejo, da se bo Andreotti predstavil parlamentu, čeprav ne bi imel vnaprej zagotovljene večine.

V političnem življenju je treba vsekakor opozoriti na dogodek, ki se je pripetil prejšnji teden in ki se tiče socialistične stranke. Na zasedanju njenega osrednjega odbora je takorekoč nepričakovano odstopil dolgoletni politični tajnik De Martino, kar je posledica globoke krize, ki je to stranko zajela po parlamentarnih volitvah z dne 20. junija. Socialistična večinska struja, katere najvidnejši predstavnik je bil De Martino, se je razbila, za novega političnega tajnika pa je bil izvoljen avtonomist in Nennijev pristaš Bettino Craxi. Na zasedanju osrednjega strankinega odbora so sicer soglasno odobrili dokument, ki bi moral vsebovati glavne smernice za bodoče delovanje stranke, vendar posamezne struje in posamezni socialistični voditelji vsebinsko tega dokumenta različno tolmačijo. Kar zadeva vprašanje sestave nove vlade, dokument pravi, da socialisti vztrajajo pri stališču, da nova vlada in nova parlamentarna večina ne smeta biti zarpta do komunistov. Kaj to dejansko

pomeni? So socialisti za koalicijsko vlado tudi s komunisti, ko je znano, da demokristjani ta predlog odklanjajo, češ da je treba strogo razlikovati med vlogama večine in opozicije?

Vsekakor drži, da je problem odnosov s komunistično stranko še vedno največji kamen spotike, kar je tudi razumljivo, saj predstavlja partija skoraj 35 odstotkov vseh italijanskih volivcev in je zdaleč močnejša od socialistične stranke, ki predstavlja samo nekaj več kot devet odstotkov volivcev.

Politični tajnik Krščanske demokracije Zaccagnini je te dni ponovno naglasil, da je njegova stranka proti karkršnemu koli zavezništvu s komunisti na vladni ravni, čeprav je pripravljena na soočenje programov na parlamentarni ravni. To bi utegnilo pomeniti, da demokristjani ne zavračajo morebitnega sporazuma s komunisti glede programa nove vlade, a do tega lahko pride le po razpravi v parlamentu in ne da bi komunisti imeli kaka ministrska mesta oziroma odgovornost na vladni ravni.

Kot vidimo, je položaj zelo zapleten in do zdaj ni videti jasnega izhoda. Kaj bo v teh okoliščinah naredil poverjeni ministrski predsednik Andreotti? Čeprav je spreten politik, ga čaka zelo težavna naloga in si bo po vsej verjetnosti zelo težko zagotovil večino v parlamentu pred razpravo o programu nove vlade.

Napisali smo že, kako politični opazovalci menijo, da bo Andreotti gotovo sestavil vlado in jo tudi predstavil parlamentu, četudi ne bo prišlo do kakega sporazuma med strankami, ki bi prej zajamčil večino

(dalje na 2. strani)

Olimpiada gre naprej tudi brez afriških držav

Olimpiada nikoli ne razičara: preveč nudi, da bi bilo mogoče opaziti kako odsotnost. Tako nudi tudi olimpiada v Montrealu pravo razkošje prizorov športnega boja in lepe mladosti. Na njej manjka nekaj desetih afriških držav — trenutno jih je baje odsotnih že 29 — a tega dejansko sploh ni opaziti. Med tekmovalci je še vedno dovolj črncev iz Združenih držav, Braziliije, Kube, iz tistih afriških držav, ki so ostale, z Jamajke itd., tako da so tudi črnopolti tekmovalci še vedno dobro zastopani v masi

tekmovalcev. Poleg tega pa bi bili Afričani lahko pokazali kaj več samo v tekih na srednje in dolge proge, drugje so njihovi športni uspehi še povprečni. Prav v tekih pa lahko tudi druge celine veliko pokažejo in ni nikoli zadrege za napete boje. Tako bo gotovo tudi tokrat.

Afrika sama sebi največ škodi, če bojkotira take prireditve svetovnega pobrateljstva in enotnosti, ker se tako umakne v svoj užaljeni geto. Olimpiada ni palača Združe-

(Dalje na 7. strani)

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 25. julija, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.45 Klavirska glasba Gioacchina Rossinija. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Prigode Huckleberryja Finna«. Napisal Mark Twain, prevedel Pavel Holecček, dramaturg Joško Lukeš. Zadnji del. R.O., režija Lojzka Lombar. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.30 »Dva bregova«. Drama, napisal Anton Leskovec. SSG v Trstu. Režija: Jože Babič. 17.00 XXI. Olimpijske igre - Montreal '76. 18.00 Nedeljski koncert. 19.00 Zvoki in ritmi. 20.00 Glasbena medigra. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.20 Glasba za lahko noč.

: : PONEDELJEK, 26. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.45 Lahka glasba. 17.00 Za mlade poslušavce: 45 in 33 obratov. 18.15 Umetnost, književnost in priridevje. 18.30 V ljudskem tonu. 19.00 Poje Gilbert Beaud. 19.10 Odvetnik za vsakogar, pravna, socialna in davčna svetovalnica. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Glasbena medigra. 20.35 Slovenski razgledi: Tržaške cerkve pred sto leti - Pianist Andrej Jarc. L. M. Škerjanc: Pet preludijev; Variacije brez teme - Vitezi vesele postave od »Jurija s pušo« do »Čuka na palci« - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Glasba za lahko noč.

: : TOREK, 27. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 12.50 Revija glasbil. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Glasbena medigra. 18.30 Violončelist Valter Dešpelj, pianistka Maja Dešpalj. 18.50 Zbirka plošč. 19.10 Podvodna arheologija (Ruggero Battaglia). 19.25 Južna Amerika igra in poje. 20.00 Glasbena medigra. 20.35 J. Massenet: Werther, opera. 21.30 Glasba za lahko noč.

: : SREDA, 28. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Glasbena medigra. 18.30 Akademski pevski zbor »Branko Krsmanovič« iz Beograda. Pesmi Ubalda Vrabca, Josipa Stolcerja Slavenskega, Stevana Mokranjca, Bogdana Babiča in Miloja Milojeviča. 18.15 Mojstri swinga. 19.10 Avtor in knjiga. 19.30 Western-pop-folk. 20.00 Avtor in medigra. 20.30 Simfonični koncert. Vodi Oskar Kjuder. Sodelujeta oboistka Fiammetta Zuliani in violonist Zarko Hrvatič. Orkester Glasbene matice v Trstu. 21.30 Glasba za lahko noč.

: : ČETRTEK, 29. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Glasbena medigra. 18.30 Polifonija. Pesmi F.J. Haydna. 18.50 Orkestri in zbori. 19.10 Alojz Rebula: Po deželi velikih jezer: »Pastir divjine«. 19.25 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Glasbena medigra. 20.35 »Upor s filtrom«. Radijska drama, napisal F. Bordon, prev. Lelja Rehar. R.O. Režija: Jože Peterlin. 22.10 Glasba za lahko noč.

: : PETEK, 30. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Glasbena medigra. 18.30 Bruno Cervenca: Tre impresionisti tarvisiane. Silvio Donati: Suita za violončelo in godala. Sopranistka Gloria Paulizza, violončelist Roberto Chirizzi. Komorni orkester »Ferruccio Busoni«. 18.45 Filmska glasba. 19.10 Na počitnice. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Glasbena medigra. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert. 21.25 Glasba za lahko noč.

: : SOBOTA, 31. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Motivi nedavne preteklosti. 18.15 Glasbena medigra. 18.30 Bärtok: Koncert za orkester. 19.10 Ženski liki v romanu »Saxon iz Doline meseca«, (Zora Tavčar). 19.20 Pevska revija. 20.00 Glasbena medigra. 20.50 »Kazen za greh«. Radijska drama, napisal Jože Seražin. R.O. Režija: Lojzka Lombar. 21.30 Vaše popevke. 22.30 Glasba za lahko noč.

Težavna naloga predsednika Andreottija

(nadaljevanje s 1. strani)

pri glasovanju o zaupnici. V tej zvezi nekateri napovedujejo, da bo Andreotti v svojem programu dal največji poudarek gospodarski in družbeni problematiki, kar je sicer nujno spričo globoke gospodarske krize v državi. Andreotti bo po mnenju opazovalcev predlagal gospodarski in družbeni program, ki bo sprejemljiv tudi za komunistično opozicijo, kar pa po eni strani ni nekaj nemogočega glede na stališča, ki jih v tem pogledu v zadnjih letih zagovarja komunistična partija. Ne smemo namreč pozabiti, da je italijanska partija globoko revidirala svoja gledišča tudi v gospodarskem in družbenem pogledu, tako da je prav malo ali nič ostalo od klasične komunistične doktrine, kot jo poznamo iz knjig in tudi iz prakse v državah sovjetskega tabora. Vse kaže, da gre partiji predvsem za to, da se končno dokoplje do oblasti tudi na ravni osrednje vlade, potem ko je že več let vodilna sila v mnogih večjih mestih, v nekaterih deželah ter v lepem številu pokrajin.

Tu pa nastane kočljivo vprašanje predvsem zunanje-politične narave, katerega rešitve se dobro zavedajo tudi italijanski komunistični voditelji, saj so prav zato v tem pogledu silno previdni. Zavedajo se predvsem, da temelji mir v Evropi in tudi na svetu na ravnovesju sil, se pravi na ohranitvi »statusa quo«, ki ne dovoljuje večjih in bistvenih sprememb, kajti v nasprotnem primeru bi Evropi grozila resna nevarnost in bi se imperialističnim silam v obeh taborih nudila priložnost, da bi skušale zadočiti svojim apetitom.

Andreotti mora torej računati tudi na ta vsekakor važen moment in s to golo stvarnostjo se morajo sprizazniti tudi politične stranke. Tako je treba med drugim razumeti izjave zahodnonemškega kanclerja Schmidta, iz katerih bi izhajalo, da so Združene države, Velika Britanija, Francija in Zahodna Nemčija na vrhunskem zasedanju na Portoriku sklenile odrediti gospodarsko pomoč Italiji, če bi v njeno vlado vstopili komunisti. Res je sicer, da je bil kancler Schmidt v svojih izjavah precej grob in da je pri tem mislil tudi na notranje razmere v svoji državi, kjer bodo še letos državnozbornske volitve in se mora njegova socialdemokratska stranka braniti pred napa-

di svojega najresnejšega tekmeca, se pravi pred krščanskodemokratsko unijo, a prav gotovo drži, da so njegova izvajanja v popolnem skladu z logiko ravnovesja sil v Evropi, ki brani da bi komunisti v Italiji in drugih zahodnih državah prevzeli odgovornosti v vladah.

Naše bralce seveda predvsem zanima, kako bo z novo vlado. Vse kaže, da bo Andreotti sestavil enobarvno demokristjansko vlado, v kateri bodo pomembne resorje prevzeli izvedenci, zlasti gospodarski znanstveniki, pri čemer ni rečeno, da morajo ti pripadati Krščanski demokraciji. S tako vlado in s programom, ki bo dajal največji poudarek gospodarskim in družbenim vprašanjem, se bo Andreotti predstavil parlamentu in zahteval zaupnico. Pri tem bo odločilno, ali se mu bo posrečilo prepričati vsaj socialiste, če ne morda tudi komunistov, da se pri glasovanju o zaupnici vzdržijo. Šlo bi sicer za šibko vlado, ki bi bila izpostavljena stalnim nevarnostim v parlamentu, a za zdaj bi bila vladna kriza rešena. Ni izključeno, da si bo Andreotti izmislil kak poseben mehanizem, ki bo priznaval socialistom in tudi komunistični opoziciji dejansko večjo oblast pri vodenju državnih poslov. To bi bila protidajatev za njihovo vzdržanje pri glasovanju o zaupnici.

—o—

Novice

Nova španska slada Adolfa Suareza je predlagala kralju Juanu Carlosu amnestijo za vse politične jetnike, ki niso bili obsojeni zaradi terorizma. V Španiji je v zaporih 650 političnih jetnikov.

Kanadska vlada je odpravila smrtno kazen za vse zločine, razen za vojaško izdajstvo. Zakon je že stopil v veljavo.

Zadnji čas se spet pojavljajo »leteči krožniki« oziroma »neugotovljeni leteči predmeti«. Javljajo jih iz severne Nemčije (v Schleswig-Holsteinu jih je videlo baje 70 ljudi) in iz Južne Amerike, kjer so baje odpeljali neko dekle, ki je trdilo, da je v miselni zvezi z vesoljci na njih. Nedavno je baje tak leteči krožnik pristal pri Kranju, kot smo poročali. Zdaj tisk v Sloveniji zadevo ironizira.

Sonda na Marsu in svaja na Zemlji

(Nadaljevanje s 1. strani)

čen jezik. Veliko se razpravlja o tem, če bivaljo na planetih v drugih ozvezdijah razumna bitja, in o tem, kako bi jih sprejeli, če bi nas obiskala — ali če nas morda v svojih »neugotovljenih letečih predmetih« že ne obiskujejo in opazujejo. Le malo pripravljenosti in veselja pa kaže človeštvo, da bi samo dokazalo, da zasluži naziv »razumna bitja«, s tem, da bi začelo reševati svoje spore brez preliivanja krvi, brez peklenskih strojev, brez smrtnih obsodb za politične nasprotnike, brez koncentracijskih taborišč; da ne bi ustvarjalo ali ohranjalo tabujev; da bi pravično reševalo manjšinske probleme, odpravilo rasne pregrade, spolno ne-

nakopravnost, onemogočilo zatiranje slabih s strani močnih; da bi končno odpravilo preočitne socialne krivice in kopičenje bogastva pri nekaterih ter vedno hujšo revščino pri drugih.

Ne smemo si delati prevelikih iluzij glede možnosti vzporednega napredovanja znanosti in morale. Vsekakor pa razvoj moralnih odnosov med ljudmi ne bi smel preveč zostajati za znanstveno-tehničnim razvojem, drugače bo ostal ta brez razumnega in moralnega nadzorstva ter bo podivjal in vse skupaj se lahko konča s katastrofo oziroma z vedno gostejšim raporedjem katastrof, zaporedjem, ki se je dejansko že začelo z blaznostmi, kot so jemanje talcev, ugrabitve, okuževanje voda in zraka itd.

Kaj bo odkril Viking na Marsu?

V torek ob 11.51 po Greenwich-času je ameriška avtomatska sonda »Viking I« naravno pristala na površini Marsa, na njegovi zahodni dolžini 47,4 stopinj in na severni širini 22,5 stopinj, torej približno v njegovi »subtropski« coni. Že zvečer smo lahko videli po televiziji prve fotografije, ki jih je poslala sonda na Zemljo. Na njih je videti puščavsko pokrajino z lepo oblikovanimi, gladkimi kamni vseh velikosti, kakor jih lahko vidimo tudi na Zemlji, zglajene od voda, ploh, vetrov in kotaljenja po pobočjih gora. Nikjer ni tako ostrih oblik, kot jih je bilo videti na fotografijah Lunine površine. To pomeni, da ima izračne na Marsu, kakršnokoli je že, velik vpliv na površino planeta. Njegova površina spominja tam, kjer je pristala sonda, na kako kamenito puščavo na naši Zemlji.

Toda o kakem življenju na fotografijah z Marsa ni sledu. Niti bilke niti žuželke ali česa takega, kar bi bilo podobno kuščarju. Znanstveniki iz Passadene, ki so komentirali te prve fotografije, niso pokazali razočaranja nad tem, a najbrž so ga vsaj malo občutili. Marsikateri je najbrž le pričakoval, da bodo fotografije pokazale kak znak življenja, vsaj v rastlinski obliki. To seveda še ne pomeni, da na Marsu ni življenja. Tudi če bi kaki »Marsovci« poslali sondo na Zemljo, pa bi pristala v Sahari ali kaki drugi veliki puščavi, bi po fotografijah, ki bi jih posnela, sklepali, da je vsa Zemlja puščava. Čez nekaj dni bo začela sonda na Marsu iztegovati okrog sebe »roke«, ki bodo zagrabile prgišče prsti in jo

bo začela kemično preiskovati, da bi morda odkrila v njej kake znake ali ostanke organskega življenja, sedaj ali kdaj v preteklosti. Veliko si tudi od tega ni obetati, kajti dejstvo, da Mars nima zaščitne plasti ozona in da je torej brez zaščite ultravioletnim žarčenjem, je zelo neugodno za življenje. Seveda pa ni mogoče že vnaprej izključiti možnosti kakih oblik življenja na Marsu, glede na to, da ima atmosfero, čeprav drugačno od zemeljske. Lahko si je predstavljati, kak vtis bi napravilo nan znanstvenike, če bi sonda res odkrila kake znake življenja na Marsu, čeprav samo rastlinskega. Toda med rastlinskim in živalskim svetom ni ostre meje, eden prehaja v drugega.

Ameriški predsednik Ford je v svoji izjavi ob pristanku »Vikinga I« opozoril, da je datum pristanka sovpadel s sedmo obletni-

co človeškega izljudenja na Luni, kar je slaven datum za Združene države. Rekel je tudi, da je prepričan, da bo v prihodnjih dvajsetih letih stopil človek tudi na tla Marsa in s tem se bodo odprle nove poti za boljše spoznavanje vesolja. Veliko zanimanje vlada za to, če obstajajo živa bitja na drugih svetovih, je pristavil, in odprave, kot je »Viking«, imajo ravno namen ugotoviti, če je to res in obogatiti človekovo znanje.

Čez nekaj tednov bo pristala na Marsu še druga sonda, »Viking II«; ta bo pristala na polarnem področju, v bližini enega od tečajev, kjer je opaziti v Marsovih zimah bela področja, torej led, kar daje sklepati, da mora biti na Marsu vsaj nekaj vode ali hlapov v atmosferi.

Nedvomno bo igral tudi Mars v bodočnosti človeštva še veliko vlogo, kot vir rudnega bogastva in morda tudi drugače, če se bo posrečilo spremeniti njegovo podnebje in ga napraviti slično našemu, da bo človek lahko prosto dihal v njem. F.M.

Razočarana Furlanija

Skupina slovenskih mladincev iz Trsta in Gorice je odšla kot delovna četa na pomoč potresencem v slovensko beneško vas Bardo. Razmere v vasi so hujše, kot si javnost drugod predstavlja, in potresenci imajo vtis, da so drugod nanje že pozabili. V vasi skoro ni ljudi, ki bi bili zares sposobni delati pri obnovi. Ljudje živijo pod šotari. Razmajane hiše le rušijo, novih se ne gradi. Kje je ostala odobrena finančna pomoč za potresence v Furlaniji? Pretekle dni so priredili ljudje iz potresnih krajev demonstrativni obhod po Trstu, in so demonstrirali pred stavbami deželne vlade in pred radijsko palačo, zahtevajoč učinkovitejšo pomoč.

Kaže, da so bile prehitro izrečene širokoustne obljube, da se v Furlaniji ne bo ponovil primer potresencev na Siciliji. Zdaj bi ljudje že radi sprejeli barake namesto šo-

torov, ki so nezdravi, kajti vse kaže, da do zime ne bo nič z obnovo hiš, razen kdor si jo bo sam obnovil, kaj šele da bi bile postavljene nove hiše. Krivda za počasnost pomoči ni pri domačinih, ampak spet pri birokraciji, delno pa tudi pri slabi organizaciji in pri egoizmu tistih, ki bi lahko malo več storili za potresence in malo bolj pohiteli s pomočjo, pa tega iz brezbriznosti, lenobe, neznanja ali česa drugega ne storijo. Tako npr. pravijo, da manjka gradbenih strokovnjakov, ki bi presodili, kaj napraviti s poškodovanimi stavbami, ali jih podreti ali obnoviti, in v tem zadnjem primeru, kako obnoviti. Očitno pa je tudi, da brez denarja ni mogoče graditi. A denar je nekje obtičal. Kje? Tako tečejo topli meseci ob prisilni pasivnosti prizadetega prebivstva in kmalu bo tu jesen z dežjem in hladom, nato pa mrzla zima. Kaj bo tedaj z ljudmi na potresnem področju? Iz strahu pred tem so se nekateri že preselili drugam, mnogi pa mislijo na to. Furlanija si ne dela več iluzij o »vsenarodni vzajemnosti« ali vsaj ne več takih kot prej.

JUBILEJ »SLOVENSKEGA VESTNIKA«

Koroški tednik »Slovenski vestnik« obhaja 30-letnico svojega izhajanja. List je vedno odočno branil pravice slovenskega ljudstva na Koroškem. Zelimo mu še dolgo življenje in mnoge uspehe v njegovem boju tudi za naprej.

PROSTOR MLADIH

SKAVTSKI JUBILEJ

Slovenski skavti v zamejstvu praznujejo letos petindvajsetletnico svojega obstoja. Slovenska zamejska mladinska organizacija, katere vloga med zamejsko mladino v povojnih letih pa vse do danes je neprečelne vrednosti, saj je poskrbela za zdravje, vzgojo, kulturno in človečansko rast več generacij, je ob tej priložnosti organizirala veliko skavtsko srečanje. »Jamboree« so pripravili v pordenonski pokrajini in sicer v slikoviti dolini reke Cellina nad Maniagom. Slavnostni tabor so postavili nedaleč od vasi Pinedo v občini Claut. Prve skupine skavtov in skavtinj so odšle že 20. julija.

Na »jamboreeju« so se zbrali skavti in

skavtinje s Tržaškega, Goriškega in Koroške. Računajo, da se bo velikega taborjenja udeležilo nad 200 skavtov in skavtinj.

V nedeljo, 1. avgusta ob 17. uri bo osrednja svečanost na katero vabijo prijatelje in znance. Ob tabornem ognju bodo priredili pester program.

Kot smo že poročali, bodo slovenski katoliški skavti avgusta, po sklepu srečanja in taborjenja v dolini Celline, priredili solidarnostno akcijo v pomoč žrtvam potresa. Takoj po potresu so skavti organizirali nujno pomoč v Benečiji. Tokrat bo šest izmen pomagalo pri obnovitvenih delih v dolini Rezijske.

—o—
NAGRADA EVROPSKE GOSPODARSKE SKUPNOSTI ZA TELETA ROJENA V OBDOBJU 1976-1977

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v Trstu obvešča zainteresirane rejce, da bo na podlagi člena št. 1 zakona št. 620/76 E.G.S., podeljena nagrada v znesku L. 25.340 za vsako tele moškega ali ženskega spola rojeno v obdobju od 3. marca 1976 do 2. marca 1977, pod pogojem, da rejec redi žival vsaj do 6. meseca starosti.

Zainteresirani morajo v roku 30 dni od rojstva teleta o tem obvestiti Pokrajinsko združenje rejcev (Trg Scorcola 4 -- tel. 68-930), ki bo žival markiralo.

Za ostale morebitne informacije se rejci lahko obrnejo na Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v Trstu (Ul. Martiri della Libertà 7 - tel. 31-581 ali 38-673) ali na Pokrajinsko združenje rejcev.

Nujna pobuda za preučitev prostorskih problemov

Slovenska narodna skupnost v Italiji ni v tridesetih letih po vojni še dosegla globalnega zaščitnega zakona. Po razdejanju, ki ga je opravil fašizem, se je v teh letih nadaljevala socialna in gospodarska diskriminacija. Škoda, ki jo je bila povzročila strahovlada slovenskim gospodarskim organizacijam, ni bila popravljena.

S poveljno industrializacijo in urbanizacijo se je položaj slovenske narodnostne skupnosti celo kritično poslabšal. Nepravilna razlaščenost, velikokrat neupravičena, da je njihova načrtnost na dlani, so odjedla na desetine in desetine kvadratnih kilometrov slovenske zemlje. Razlastitveni posegi so globoko urezali v narodno tkivo, pospešili asimilacijo, pokončali že šibko gospodarsko in socialno tkivo narodne skupnosti. Tlaka se nadaljuje in celo pospešuje: industrijske cone v Trstu in Gorici, vprašljivi urbanistični posegi, načrtovani rezervati, suhozemska postajališča na Fernetičih in v Štandrežu, načrtovana prosta industrijska cona na Krasu, vojaške služnosti in velike cestne povezave. To so le večje odprte rane. Probleme v Benečiji je pa še zastril strahovit potres.

KRAJEVNA UPRAVNA DEJAVNOST

V tem tednu sta se sestala tržaški občinski in pokrajinski svet. Na pokrajini so zaključili poletno zasedanje z odobritvijo številnih upravnih sklepov. Zdelo se je, da bo prišlo do krize enobarvnega krščansko-demokratskega odbora a so preverjanje programa prenesli na jesen. Liberalci so odboru odpovedali podporo.

Tržaški občinski svet je na torkovi seji z večino glasov odobril proračun podjetja ACEGAT za tekoče leto. Proračun predvideva primanjkljaj v znesku 17 milijard lir. Svet je odobril tudi nakup novih vozil za smetarsko službo v znesku 570 milijonov.

Pred počitnicami se bo svet sestel še v petek. Zdi se, da je razprava o urbanističnih variantah zdrknila na jesen, ko bo sicer prišlo tudi na občini do preverjanja političnih dogovorov, ki omogočajo obstoj enobarvnega odbora.

Izjava SSK o stečaju podjetja »Calza Bloch«

V zvezi s težkim položajem, v katerem se je po proglasitvi stečaja znašlo podjetje »Calza Bloch« v industrijski coni pri Domju s svojimi 600 delavci, je objavila svetovalska skupina Slovenske skupnosti v dolinskem občinskem svetu izjavo, kjer pravi, da napovedano začasno nadaljevanje dela (do 20. septembra t.l.) ni zadovoljiva rešitev, ki bi lahko pregnala strah pred pretečo brezposelnostjo in zaprtjem tovarne.

Po mnenju SSK je rešitev treba iskati v ponovni osamosvojitvi tržaškega obrata tovarne, katerega nadaljno poslovanje bi morale zagotoviti deželne finančne ustanove in podjetni domači gospodarstveniki.

Narodna skupnost kot celota, kaj šele posamezniki, ni prejela ničesar v zameno za neprecenljivo vrednost, ki je za manjšino in njen razvoj življenjskega pomena. Če ne bo prišlo v okviru globalnega zaščitnega zakona do zagotovitve trajne in soodlojučne prisotnosti manjšine pri upravljanju gospodarskih in industrijskih dejavnosti na ogroženih področjih, bo položaj brezizhoden.

Velikokrat smo že naglašali potrebo po temeljiti proučitvi sedanjega položaja narodne skupnosti, ki naj omogoči sestavo daljnoročnega perspektivnega načrta za obrambni nastop. V teh dneh je Slovenski raziskovalni inštitut napovedal odprto posvetovanje o celotni socialni, gospodarski in prostorski problematiki Slovencev v Italiji od Trbiža do Milj. Sodelavci inštituta so pripravili 13 okvirnih tem. Studijsko srečanje bo v Trstu od 28. do 30. oktobra.

—o—

MATURE NA SLOVENSKIH ŠOLAH

Na trgovskem tehničnem zavodu »Žiga Zois« v Trstu so napravili maturo vsi dijaki obeh razredov (38) razen enega oziroma ene dijakinje.

Bolj trdo je šlo na učiteljsku »Anton Martin Slomšek«. Maturo je napravilo 28 maturantov, šest pa jih je padlo, od teh dva privatista. Na učiteljsku so delali maturo tudi učiteljski iz Gorice.

Na znanstvenem in klasičnem liceju so izdelali vsi maturanti (38).

Vsem želimo zdaj prijetne počitnice enako profesorjem, tistim pa, ki so bili za letos odklonjeni, pa prihodnjič več sreče. Kar je s trudom priborjeno, je še bolj cenjeno in še več vredno.

ČESTITAMO!

Na ekonomski fakulteti poslovnih ved v Benetkah je v sredo, 14. t.m., diplomiral Andrej Tavčar.

Sorodniki mu čestitajo

Čestitkam se pridružuje uredništvo Noveg lista.

—o—

Prejeli smo

Vprašljivi Etruščani

V Novem listu je nedolgo tega izšlo razmeroma obširno obravnavanje oziroma kritično stališče k razpravi etruščanske pisave, kot jo je podal Anton Berlot iz Nove Gorice, nazadnje na predavanju v Kat. domu v Gorici. Pisec pripominja med drugim, da bi moral Anton Berlot objaviti svoj sistem tolmačenja v slovenskem tisku, tako da bi lahko vsak znanstvenik sam kritično ugotovil, če je sistem uporaben ali ne.

Resnici na ljubo pa je ta sistem jasno razviden v Berlotovi knjigi »Eine Studie der Sprachen der Rassen oder Etrusker« (Zürich 1966) in kolikor znano, se knjiga nahaja tudi v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani ter še po nekaterih evropskih knjižnicah, torej na razpolago vsakomur, ki se za Etruščane resneje zanima.

Anton Berlot pri svojem tolmačenju etruščanskih napisov tudi ne prihaja do besedil, ki naj bi bila podobna (domnevni) praslovanščini, kot meni pisec v Novem listu. Njegova izhodiščna teorija se naslanja na staro arijansko narodnost (nazvano tudi indoevropska, indogermanska, lahko tudi baltskoslovanska ali mogoče staroslovanska, odvisno od tega, s kakšnega stališča jo kdo obravnava).

Izhajajoč iz te podlage Anton Berlot predpostavlja, da se slovanski jeziki nahajajo v sredini ogromnega prostora od Evrope do Indije, na katerem je bival nekoč arijanski pranaslov. Zato naj bi slovanski jeziki bili še najbližje staremu arijanskemu prajeziku, kateremu podoben jezik bi mogli govoriti tudi Etruščani.

Takšen je bil bistven sklep in izhodišče za raziskavo v delu Antona Berlota. Zato je po dešifriranju etruščanskih znakov primerjal dobljene besede z izrazi v vseh slovanskih jezikih in ne z neko dozdevno staroslovanščino.

Prvi znaki so se menda pokazali po petnajstih ali dvajsetih letih iskanja in primerjav. Dobljena besedila pa nikakor niso zmedene ali fantastične vsebine ali stavki brez medsebojne zveze, kot pravi pisec v Novem listu, ampak prav nasprotno, imajo čisto smiselno vsebino, ki ji vsakdo z zanimanjem prisluhne.

Ob tem si seveda vsakdo lahko pridrži mnenje, enako tudi o nekaterih drugih tveganih domnevah (npr. zveza med izrazi »grm« - »Germani«), ki pa nimajo neposredne zveze z dešifriranjem etruščanskih besedil.

Če pojasnitev etruščanskih napisov po Antonu Berlotu ni bila priznana, pa je po drugi strani tudi res, da ni bila strokovno zavržena in da druge uspešnejše razlage dejansko se ni.

n.n.

—o—

CORRADO PANI BO KAČUR

Teatro Stabile Furlanije - Julijske krajinne je uvrstil v svoj letošnji repertoar Tomizovo priredbo Cankarjevega »Martina Kačurja«. Priredba nosi naslov »Idealist«. Te dni je vodstvo tržaškega italijanskega gledališča sklenilo pogodbo s Corrado Panijem. Znani italijanski gledališki umetnik bo kril vlogo Kačurja. Pani je že nastopal s tržaškim gledališčem, igral je z Viscontijem in Strehlerjem, od leta 1966 do leta 1974 je bil član turinskega stalnega gledališča. V zadnjih letih je nastopal v filmih. Njegov povratak k gledališču in nastop v priredbi Cankarjevega dela bo gotovo vzbudil pozornost v italijanskem gledališkem svetu.

Razburjenje v Štandrežu

Pred kratkim so se v prostorih kulturnega doma »Andrej Budal« v Štandrežu zbrali na neuradnem sestanku člani tamkajšnje rajonske konzulte. Medse so povabili tudi nekatere občinske svetovalce in pokrajinskega svetovalca Stefana Bukovca, zastopnike strank in vseh domačih društev. Razpravljali so o novih razlastitvah, ki grozijo v Štandrežu, kajti z nameravano gradnjo tovarnega postajališča, avtoporta, z razširitvijo industrijske cone in z gradnjo ljudskih hiš se bo še skrčila obdelovalna zemlja, last Štandrežcev, kar neugodno vpliva tudi na narodnostno sliko v tem nekdanj popolnoma slovenskem kraju. Znano je, da se je v zadnjem času z vprašanjem razlastitev v Štandrežu začel ukvarjati tudi Slovenski raziskovalni inštitut, ki je prav pred kratkim začel izvajati v tem kraju posebno anketo. No sestanku v Štandrežu je zato nastopil tudi predstavnik inštituta arhitekt Jože Cej.

V našem listu smo o problemu Štandreža že večkrat pisali in posebej opozorili na rezultate raziskave, ki jo je tu opravil Inštitut za mednarodno sociologijo v Gorici. Raziskava, o kateri je poročala goriška revija »Iniziativa Isontina«, je jasno pokazala na povezavo med gospodarskimi in sociološkimi spremembami v tem kraju, kjer prihaja z raslastitvami do razkrojitve določene načina življenja, povezanega s kmetijsko dejavnostjo, s tem pa se razkrajata tudi slovenska narodna skupnost, ki ji kmetijstvo oziroma vrtnarstvo pomeni važen vir

Kratke z Goriškega

Na srečanju pevskih zborov iz Slovenije in zamejstva, ki je bilo v nedeljo, 18. t.m. na Brjih na Vipavskem, je nastopil tudi moški zbor »Andrej Paglavac« iz Podgore pod vodstvom Marjana Cigliča.

Tudi goriška polja pesti letos izredno huda suša, kakršne v teh krajih ne pomnijo že vrsto let. Pomanjkanje dežja škoduje zlasti koruzi, ki bo letos pičlo obrodila. Čez dan pritiska neznozna vročina in tudi ponoči ni čutiti večjih ohladitev.

Na Gorenjskem, kjer je bil na nedeljskem izletu, je zaradi srčne kapi umrl dr. Giovanni Baum, tajnik pokrajinske uprave v Gorici. Pokojnik se je rodil pred 53 leti v znani goriški plemiški družini.

Pevma:

Tradicionalni vaški praznik

Ob koncu tega tedna se prične v Pevmi tradicionalni vaški praznik, ki ga prirejajo domačini vsako leto ob prazniku sv. Ane, zavetnice tamkajšnje župnije. Organizatorji so letos na prireditvenem prostoru zgradili cementno ploščo, ki bo tudi v prihodnosti dobro služila za kulturne in zabavne prireditve. Večdnevni vaški praznik se prične v petek s tekmovanjem v briškoli, v soboto pa bo nastopil znani ansambel domače zabavne glasbe »Lojze Slak«. V nedeljo popoldne

dohodka. Znano je, da je štandreško polje, prav tako tudi šempetersko in vrtojbenko, slovelo po vrtnarstvu že v času Avstroogrske, ko so ti kraji zalagali avstrijske deželo z zgodnjim krompirjem, povrtninami, češnjami itd. Razlastitve zadnjih let so vse to korenito spremenile, tako da je današnje kmetijstvo v Štandrežu le še sled tega, kar je nekoč obstajalo. Če pogledamo dosedanje objekte, še bolj pa tiste, ki so šele v načrtu, takoj vidimo, da se sploh ne ozirajo na koristi domačega prebivalstva, ki plačuje izredno visoko ceno razvoju goriške industrije, še posebej če upoštevamo izredno nizke odškodnine, izplačane razlaščenim lastnikom zemlje. Povrh tega domačini od novih industrijskih objektov nimajo dosti

Pisma uredništvu:

Strašna posledica potresa

Doletelo me je, da sem v videnski pokrajini od blizu spoznal strahotne posledice potresa. S tesnim srcem sem opazoval grozno predstavo bivših mestec in vasi, v noči 6. maja spremenjenih v visoke groblje in v tihe zasute ulice brez življenja. Ranjenci si odpeljani, mrtvi brez solza v grobe djani. Ostali svojci so izčrpani sem in tja blodili, ampak niso našli ne tolažbe ne miru. Ta strašni potres je najhujše razdejal sledeče točke: Pušja Ves, Humin, Raten, Osoppo, Buia, Muzec, Mariano, Colloredo, Forgaria, Majano. Vsaka družina iz teh krajev ima svojo žalostno, če že ne zaradi mrtvih tragično zgodbo. Mestu Viden je bilo veliko prizaneseno, ker samo nekatere hiše so razpokale in prebivalci smo doživeli le veliko strahu in ga še imamo, ker sunki se skoraj vsak dan ponavljajo in se vedno bojimo kaj hujšega.

Od potresa so hudo prizadeti tudi Beneški Slovenci. Poglejmo! V Rezijski dolini: Na Beli je več kot polovico hiš uničenih, v Ravnici nobena hiša ni več vseljiva, v Osojah je vse dobesedno porušeno, v Njivi sta ostali le dve hiši. Potem, od Rezijske dol, žalostno naštejemo še te, grozovito podrtje vasi: Viskorša, Brdo, Tipana, Brezje, Platišče, Subid (ostala ena hiša), Čenebola, Porčinj, Čampej (in lahko še, Fojda, Neme, Ahten, Rekluz.) Vseposod, obupanost in grozota, ki presežeta vsako domišljijo. Večina prebivalcev iz teh razdejanih vasi si je komaj rešila lastno kožo. Ostali so brez strehe na cesti. Za sedaj so se stisnili pod šotore, kjer prisiljeno životarijo s strašnim spominom na po-

koristi, saj v njih zaposlujejo mnogo prisejlencev, ki še pripomorejo k spreminjanju etnične slike tega dela slovenske zemlje.

Našteta vprašanja pričajo, da čaka Štandrežce še zelo hud boj, zato ni čudno, da je bil sestanek v domu »Andreja Budala« zelo buren, tako da so člani rajonske konzulte celo sklenili, da na prvi seji, ki je predvidena za ta teden, odstopijo v znak protesta. K razburjenju je gotovo pripomoglo neodgovorno izvajanje odbornika za javna dela, goriškega podžupana Zucallija, ki je domačine pozival, naj zemljo čimprej ponudijo občini, da bi se tako izognili razlastitvam. V imenu domačinov je spregovoril Danilo Nanut, pokrajinski svetovalec Bukovec pa je predvsem opozoril na narodnostni aspekt razlastitev in pri tem spomnil na osimski sporazum, ki zagovarja največjo zaščito slovenski manjšini, s čimer pa niso v skladu razlastitve v Štandrežu.

tres, zato jim je težko v tej tesnobi pričakovati, kdaj bodo zopet imeli potrebno stanovanje. To je odvisno od vse prepočasnih javnih uradov. Vemo, da so naši Benečani zelo potrpežljivi kot tudi korenito navezani na domače kraje, ampak, nekateri so se znašli v tako nevdržnem položaju, da so morali zapustiti rojstno vasico in mogoče bodo še drugi podlegli prevetkim preizkušnjam in odšli v tujino. Bodi jasno, da imajo naši rojaki večje težave kot drugi prebivalci, zato ker so njih vasi posejane po gričih in hribih blizu jugoslovanske meje, oddaljene od glavnih mest in centrov, zadnji so postreženi in sedaj sploh ne vedo, ali smejo upati, da bo kdaj bolje. Beneški Slovenci so vedno bili tako žrtvovani, da so komaj rinili naprej; sedaj pa, ko so še od potresa tako krvavo udarjeni, se moraju kamnu smiliti.

Jaz se bom kolikor mogoče pozanimal in potrudil da pomagam tem našim ljudem. Prav mi imamo en nabitralni center za potresence, ki so vsega potrebni, od žlice naprej. Treba bi bilo kakorkoli omiliti pretrdo usodo, ki je zadela naše rojake. Blagò, ki ga imamo v našem Centru, je, kar je, in sploh ne odgovarja za posebno različne potrebe teh ljudi. Treba bi bilo spraviti skupaj nekaj denarja in potem predvsem pomagati izčrpanim, bolehnim, starim, otročičem, zaostalim, takorekoč, z denarjem iz roke v roko. Vsak priboljšek jim bo prišel prav, saj še tisti njih skromni kotički, kjer živijo sedaj, so prazni, brez hišnih potrebščin. Pred vsem naj bi se jim poskrbelo najpotrebnejše in potem še kaj po želji. Če bi mogli katerega osrečiti s šotorom — ali celo z rulotko, bi bilo to veliko. Doseči kaj takega sedaj so skoro le sanje, čeprav bi za nekatere to ne bilo nič več kot nujna rešitev iz nevdržljive situacije.

Mislím, da je vsak prepričan o veliki tragediji, ki je zadela Beneške Slovence in se bo lahko vživel v njih mučno življenje ter k njim usmeril svojo plemenito radodarnost in jim priskočil na pomoč. Bodisi majhno darilce kot velika vsota, vse bo z veliko hvaležnostjo sprejeto in v prid Beneškim Slovencem uporabljeno. Posebno hvale vredno bi bilo, da bi, kdor more, na katerikoli način organiziral nabiranje denarja v ta namen.

(Dalje na 7. strani)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Nova številka revije »Americana«

Nova, 17. številka revije »Americana«, ki jo izdaja v italijanščini USIS v Rimu — revija pa izhaja tudi v angleščini in v več drugih jezikih — se začne s člankom Richarda Stouta o volilnem boju za izvolitev novega ameriškega predsednika.

Avtor pojasnjuje, kaj vse se dogaja v zvezi s predsedniškimi volitvami. Volivni boj se začne približno leto dni pred pravimi predsedniškimi volitvami z izbiro kandidatov za predsednika v okviru obeh velikih strank. Nato sledi, kot znano, dolg boj med posameznimi kandidati na takojmenovanih primarnih volitvah, nato določitev uradnega kandidata stranke na konvenciji in potem se začne resnični volivni boj med obema kandidatom in obema strankama. Avtor v tej zvezi tudi upravičeno opozarja, da so doživeli vsi trije zadnji redno izvoljeni ameriški predsedniki nesrečen konec svoje politične kariere. Johnsona so politično uničili nasprotniki njegove vojaške politike v Vietnamu, John Kennedy pred njim je bil umorjen, Johnsonov naslednik Nixon pa je moral odstopiti zaradi škandala Watergate.

Naslednji člani predstavljajo najmlajšo državo v okviru Združenih držav — Havaje. To je nekak paradiz na zemlji, vendar pa tudi ni brez problemov. Eden glavnih je ta, kako obvarovati naravo na otočju pred kvarnim vplivom gospodarskega napredka. V ta namen hočejo zavirati kvantitativni gospodarski napredek v prid kvalitativnega in ohraniti predvsem agrarna področja pred prodiranjem takojmenovane fronte cimenta, to je pred zazidavo. Wal-

ter McQuade piše o modernem ameriškem slogu stanovanjske opreme. Ronald Kotulak razlaga skrivnosti in značilnosti mikrokirurgije za skoro neverjetne operacije na možganih, Luigi Broglio pa opisuje projekt San Marco za italijansko-ameriško sodelovanje pri vesoljskih raziskavah. Francis Ianni piše o dvesto letih italijanskega izseljevanja v Združene države. Raul Tunley zanimivo priklicuje, kako naglo zdravijo v Združenih državah velika jezera na meji s Kanado. John Poppy predstavlja ameriško revijo za psihologijo »Psychology today«, dva članka pa obravnava ameriško gospodarstvo. William Diebold razpravlja o ameriški zunanji gospodarski politiki, Deborah De Witt pa o gospodarstvu v prihodnosti. Vsi članki imajo značaj aktualnosti in so napisani zanimivo.

LETNO POROČILO GLASBENE MATICE

V skladu s svojo tradicijo je izdala in založila Glasbena matice v Trstu lepo opremljeno in kar zajetno brošuro, ki vsebuje obračun o njenem delu v šolskem letu 1975-76. Brošura šteje nad 50 strani revijalnega formata in je obilo ilustrirana s fotografijami dokumentarnega značaja. Na uvodnem mestu prinaša spominski članek o tragično preminulih glasbenikih vzgojiteljih Erminiju Ambrozetu in Jožici Lasič - Čefarin. Po pravici je rečeno v njem: »Vest o avtomobilski nesreči, v kateri sta na Dolenjskem ob povratku s koncertne turnee v Osijeku, izgubila življenje naša tovariša Ino in Jožica, je bila preveč strahotna, da bi jo mogli dojeti v vsej njeni kruti resničnosti.«

Sledijo podrobni podatki o delu Matice, o njenem učnem osebju, učencih na Tržaškem in Goriskem v posameznih oddelkih, o mladinskih zborih, javnih nastopih in koncertih, o radijskih in televizijskih snemanjih itd. Ob tem se nam šele prav razodene ogromno in izredno zaslužno delo te naše glasbene šolske ustanove ki pa se še bori za pravico javnosti.

Globoki pomen ljudskih šeg

Danes so mnogi ljudje zagrizeno nasprotni starim ljudskim šegam. Vse starodavne šege in navade bi najrajši tako odpravili. V njih vidijo nekaj nesmiselnega in nasprotnega racionalnemu duhu naše dobe. Zanje je racionalno in smiselno samo tisto, kar je trenutno koristno. Ohranjevati pri življenju šege, kot so se jih držali naši predniki, pa se jim zdi nepotrebno zapravljanje časa in energij. Ljudi, ki tako sodijo, najdemo tudi med duhovniki. Po mnenju takih duhovnikov so celo šege, ki se jih ljudstvo že stoletja drži v zvezi s prazniki, nepotrebna

navlaka. Nekateri se ne pomišljajo izjaviti to tudi v cerkvi npr. o velikonočnih šegah, o blagoslovitvi jedil, o pirhah, božičnem drevesu itd. Proti tem starodavnim šegam slovenskega ljudstva se izražajo z ihto in celo z jezo. Po njihovem naj bi kristjan menda le v cerkvi dokazal svoje krščanstvo, zunaj nje pa naj bi se po načinu in slogu življenja v ničemer ne razlikoval od nekristjanov, razen seveda, da pošteno živi.

Taki nasprotniki ljudskih prazničnih šeg vidijo v človeku samo racionalno bitje, ki ne čuti v sebi potrebe po simbolih in lepoti. Ljudske šege — t.j. folklor — izražajo človekovo intimno potrebo po prazničnosti, po slovesnosti in lepoti. Tudi umetnost ni izraz racionalnosti, pa bi vendar trpeli, ko bi je zmanjkalo. Tudi najbolj praktično in racionalno stanovanje je pušto in neprijazno brez umetniških slik na stenah ali vsaj kakih cenenih kopij. Šele te dajejo stenam in domačemu okolju prijaznost in vedrino. Tako tudi praznične šege in navade oplešujejo cerkvene praznike in življenje sploh. Na-

(Dalje na 7. strani)

—0—

KNJIŽICA »BOGOSLUŽJE CERKVE«

Na Rakovniku pri Ljubljani, v centru, ki izdaja znane »knjižice«, je izšla nove knjižica z naslovom »Bogoslužje Cerkve«. Napisal jo je dr. Marijan Smolik. V opombi na ovitku je pojasnjeno, zakaj je potrebna: »Knjižica o svetem bogoslužju je nastala iz potrebe, poučiti sodelavce pri bogoslužju: katehistinje in organizacije, kakšni so liturgični obredi in iz česa so sestavljeni. Ker pa so sodelavci pri bogoslužju prav vsi krščeni (verniki), je prav da ta osnovna razlaga postane dostopna vsem, ki to želijo... Ta drobna knjižica naj pripravi pot novi obsežnejši slovenski razlagi bogoslužja Cerkve, ki jo bo še treba napisati.«

Uvod je napisal predsednik medškofijskega liturgičnega sveta ljubljanskega pomožni škof Stanislav Lenič. Sledijo razlage posameznih bogoslužij, npr. svete maše, obhajila izven maše, krsta, birne itd., kar je porazdeljeno v šest okvirnih poglavij.

Knjiga F. Sodja »Glejte, že sonce zahaja...«

V lepi opremi in na dobrem papirju je izšla v Buenos Airesu knjiga »Glejte, že sonce zahaja...«, ki jo je napisal duhovnik Misijonske družbe Franc Sodja, izdalo pa jo je Baragovo misijonišče. Knjiga ima 158 strani in je razdeljena na večje število kratkih poglavij, od katerih vsako obravnava kako posebno plat starosti. Knjiga je namreč posvečena starosti oziroma starim ljudem. V tem pogledu je posebnost. Veliko del je namreč posvečenih mladim, a le malo del se zanima za problem starosti. Tu ni mišljen ekonomski ali zgolj biološki problem starih ljudi, ampak problem starosti kot take, kot določene človekove življenjske dobe in njenega pomena ter smisla. Franc Sodja prikazuje v svoji knjigi, kako je tudi starost pomembna doba človeškega življenja in kako je lahko lepa in koristna za vso skupnost. Starost je treba dojeti organsko. »Ni samo mladost lepa«, piše Sodja. »Niso samo zrele leta vredna, da jih živimo. Svojo lepoto in svojo vrednost in svoje poslanstvo ima tudi starost. Pa so ljudje, ki ne znajo živeti svoje mladosti srečno. Še več jih je, ki svojih delovnih let ne preživijo bogato in ostanejo praznih rok. Prav tako je dosti starih ljudi, ki so nesrečni, ne znajo namreč svoji starosti odkriti vrednosti, lepote; ne znajo ji dati smisla in bogate vsebine. Smisel te knjige je prav v tem — nadaljuje avtor — da bi nam starim pomagala živeti starost srečno in jo dokončati z dostojanstvom človeka, ki življenje

ljubi; in tudi z vero kristjana, ki se mirno zaveda, da se polnost življenja začne šele tedaj, ko s smrtjo dopolnimo svojo življenjsko nalogo. Ne čakajmo, da nam bodo drugi ustvarili udobno starost! Ne objokujmo sami sebe! Ne predajajmo se kot nebogljenе žrtve usodnosti starih let! Na široko odprimo okna in vrata, da bože sonce posije tudi v našo starost!«

Posamezna poglavja so ubrana na citate oziroma reke raznih mislecev, svetnikov, pisateljev, pesnikov, državnikov in znanstvenikov, ubranih na starost. V poglavju »Osamljena« npr. najdemo citat iz koncilske poslanice ženam, ki pravi: »Tudi ve, samske žene, vedite, da morate v celoti izpolniti svoj poklic predane službe drugim. Družba vas z vseh strani kliče. Tudi družine ne morejo živeti brez pomoči tistih, ki družine nimajo.« Knjiga predvsem nastopa proti temu, da bi pojmovali kot pasivno, nekoristno dobo življenja, kot čakanje na smrt. Avtor tudi svari stare, naj se ne zapirajo pred mladostjo, naj se ne zabubijo v misel, da mladosti ne moremo razumeti in da mladost ne more razumeti njih. Skratka: to je knjiga, ki bo marsikomu razkrila, da je v polni meri živ in da je lahko v polni meri aktiven in koristen član človeške in narodne in sploh vsake skupnosti tudi če je ali ko bo star. Naj še pripomnimo, da je knjiga napisana v kultiviranem jeziku in opremljena z lepimi fotografijami.

fi

Olimpiada gre naprej tudi brez afriških držav

(nadaljevanje s 1. strani)

nih narodov in njena tla niso namenjena za reševanje temeljnih političnih sporov, a friških in drugih. Za to so drugi forumi. Politika bi ne smela skozi vrata olimpijske vasi, ali pa bo konec olimpiad. To pa bi bilo škoda. Res je, da se lahko Afrikancem mnogokrat kaj spregleda, ker so pač »mladi«, toda morali bi si dati enkrat dopovedati, da se svet ne bo dal kar naprej izsiljevati od njih in da bo vedno potrpežljivo prenašal njihove muhe in njihovo sitnarjenje. Če torej nočejo sodelovati na olimpiadi, je to njihova stvar, toda s tem gotovo niso napravili usluge svojemu mlademu športu oziroma svojemu športu v plenicah.

Pravi užitek za tiste, ki sledimo olimpiadi po televiziji, so bile tekme v telovadbi, tako ženske kot moške. Občudovanje sta vzbujali zlasti dve čisto mladi tekmovavki, neka trinajstletna deklica pri Rusinjah, še otrok, in neka ljubka 15-letna Romunka. Obe sta odločilno pripomogli k uspehu svoje ekipe, k zlati medalji za rusko in k srebrni za romunsko vrsto. Lepo je bilo gledati tudi ekipno tekmovanje telovadcev, kjer so zmagali Japonci za picle pol točke pred Rusi. Oboji pa so bili odlični; to je že prava akrobacija, brez »smrtnih skokov« sploh ne gre nič več.

Jugoslovanski košarkarji so se zdaj na olimpiadi krepko oddolžili Čehom za poraz na predolimpijskem turnirju. Bogve kaj pa si niti Jugoslovani niti Italijani na tej olimpiadi ne morejo obetati. Jugoslovani še naj-

Poravnajte naročnino!

več v košarki, morda lahko imajo nekaj upanja tudi v waterpolu in še v lahki atletiki pri skoku v daljavo.

Človeku je žal, da je slovenska telovadba tako propadla, da ne more več poseči v boje za medalje na olimpiadi, kot je delala to dolgo časa. Isto velja seveda tudi za druge slovenske športe. Izgovorov ne manjka, toda...

Nikar preveč ne sedite!

Švedski znanstvenik prof. dr. Gunnar Hoernstein je odkril novo metodo za ugotavljanje možne možganske kapi v najzgodnejšem stadiju. Tako je omogočeno nevtralizirati kap in pravočasno začeti z zdravljenjem.

Njegova metoda, ki jo na Švedskem že uporabljajo, že razviti krvni strdek ali tisti na začetku odkrije neposredno s pomočjo infra rdečih žarkov.

Švedom, ki bolujejo zaradi najrazličnejših obolenj srca in ožilja, posebno tistim nagnjenim k infarktu in možganski kapi, priporočajo specialisti, naj »tečejo za življenjem«. Pod tem geslom prof. Berit Brattnaes razume vse vrste razvedrila in telesnih vaj.

Kaže, da bodo tudi tokrat odnesli največ zlatih medalj z olimpiade Američani, Rusi in Vzhodni Nemci. Zlasti ti zadnji imajo neverjetno učinkovite tekmovalce v vseh mogočih športih in so glede na število prebivavstva v športu še daleč pred Rusi in Američani, kar dokazuje, da imajo odlično organizirano športno vzgojo. To pa se tudi obrestuje, kajti uspehi na olimpiadi so najboljša propaganda za vsako državo. Zato se države kot take na olimpiadi tako rinejo v ospredje, na škodo posameznikov, ki v resnici tekmujejo in katerim je olimpiada v resnici namenjena (kakor je bila zasnovana).

Kar zadeva televizijske prenose v barvah, jih ljudje radi gledajo, vendar pa niso navdušeni nad barvami. Temu so verjetno vzrok tudi tehnične težave pri prenosu preko umetnega satelita in zaradi različnih barvnih sistemov.

Globoki pomen ljudskih šeg

(Nadaljevanje s 6. strani)

polnijo jih s simboli nečega globljega in nadnaravnega in s tisto lepoto, ki ne odgovarja samo notranji potrebi, ampak tudi čutom: očem, sluhu, okusu in tako dalje. Razen tega povezujejo ljudi med seboj v širšo skupnost, ker jim dajejo možnost, da se hkrati in skupno nečesa veselijo in nekaj uživajo.

Tako se npr. danes mnogi ljudje, ki sicer ne hodijo v cerkev in menijo, da niso več kristjani, vendarle še držijo številnih prazničnih navad, ki simbolizirajo krščanske praznike, npr. da spečejo potico za Božič in Veliko noč, da uživajo nad pirhi, da pripravijo velikonočne jedi, tudi če jih ne nesejo k blagoslovu, da okrasijo drevesce že za Božič in ne samo za novo leto, da prižgejo na vseh vernih duš dan sveče na globovih svojih dragih itd. Vse to povezuje ljudi na Slovenskem še vedno v eno samo veliko družino in jim daje tudi možnost in priložnost za veselje in za skupna praznična doživetja. V tem je veliko krščanske tradicije, h kateri se prištevajo tudi taki, ki sicer trdijo, da niso ver-

NOVICE

V soboto 31. t. m. bo, kot je napovedano, odstopil enobarvni krščansko-demokratski pokrajinski odbor v Gorici. Do takrat bodo skušali kršč. demokrati, soc. demokrati in republikanci skleniti sporazum za pov pokrajinski odbor, v katerem naj bi bile zastopane vse tri stranke. Zlasti socialnim demokratom gre za to, da bi bili spet zastopani v odboru.

Z raznih strani javljajo, da so tovarne modročkov v krizi — nekaj jih je tik pred propadom — ker ženske, predvsem seveda mlade, nočejo več nositi tega kosa perila. Sodeč po mladih Tržačankah, bo vse delavstvo takih tovarn v Italiji v najkrajšem času v »dopolnilni blagajni«.

Nemški kancler Schmidt, socialni demokrat, je izjavil, da bo Evropska skupnost odredila Italiji finančno pomoč, če bodo v italijanski vladi tudi komunisti. V Italiji sodijo, da je to »vmešavanje v notranje razmere« in so užaljeni. Tudi v Bonnu in v Združenih državah kritizirajo Schmidta...

ni. Res, da take šege niso vera, so pa njen simbol. Kdor torej sili kristjane, naj opustijo te praznične šege in simbole, razbija tudi to še ohranjeno ljudsko skupnost in trga še zadnje vezi, ki povezujejo verne in neverne.

Končno pa tudi moderne vede o človekovi naravi in ravnanju, kot so narodopisje, psihologija, sociologija itd., potrjujejo, da ljudje potrebujejo življenjske on praznične simbole, šege in igre. Značilen dokaz za to so olimpijske igre s svojo simboliko. V tem se izraža globok življenjski nagon, hkrati pa je to tudi izraz potrebe po lepoti in po simbolni povezanosti z drugimi ljudmi in z vso skupnostjo ter po poduhovljenosti materialnega življenja. To pa je že kultura, v tem je bistvo vse kulture.

F. M.

—o—

PISMO UREDNIŠTVU

STRAŠNA POSLEDICA POTRESA

(Nadaljevanje s 5 strani)

Ta moj klic na pomoč našim beneškim potrebencem jim bo, upam, doprinesel malo potrebne veselja, jih trdneje navezal na domačo grudo in vsaj nekatere odvrnil od izseljevanja, ker bodo videli, da jih njih slovenski rojaki po širnem svetu nismo pozabili ter smo s posebnim sočutjem konkretno solidarni z njimi.

Se poslavljam, upajoč, da bo odziv temu pismu dal svoj sad v veliko zadoščenje Vam, za dobro delo storjeno, in tudi meni, vedno na razpolago v zvezi s potresenci.

LOJZE GORKIČ - Istituto Salesiano Bearzi - Vian Don Bosco 2, Udine, Italia.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Russetti 14 - tel. 77-21-51

Dekle z zaprtimi očmi

65

Napisal Pierre L'Ermite

Prevedel Lovro Sušnik

»Pa, samo njemu..., on je velik prijatelj naju obeh... Ampak ne takoj..., ah, ne...«

»Kdaj pa...?«

»To vam povem pozneje. Pustite mi, da uživam tu... Tako sem srečen!...«

In položaj se je ustalil: miss Albrandt, zelo blagohotna in obzirna, Celestin popolnoma korekten do Rozaline, katero pravo ime je bil z začudenjem zvedel, in Rozalina sama..., Rozalina, ki je čutila, da jo zanaša nekaj skrivnostnega in močnejšega od nje proti neznanemu cilju... in ki se je dala voditi, kamor jo je Previdnost peljala.

Bila je v resnici bolničarka v tej sobi, iz katere so spuščene zavese in tišina napravljali skoraj svetišče.

In počasi se izvrši sprememba.

Rozalina se neopazno privadi gledati Ludvika Hughga z drugačnimi očmi. Zanj ni več veseljak, kot nekaj, ne več mladi tovarnar, ki ji je pred vrnitvijo v Pariz govoril pred oceanom ljubeznive besede, a brez važnosti, ne več iti, s katerim si ni upala govoriti zaradi vrat, ki so se naglo odpirala pod maščevalno Melanijino pestjo.

Tisto je minilo... Bilo je polom, pomešanje enega socialnega razreda z drugim z vsemi grenkostmi, ki izvirajo odtod za tiste, ki niso znali gledati naprej.

Danes je Rozalina neodvisna od Ludvika Hughga. Zdaj je celo on odvisen od nje... Postal je revna človeška stvar, ki jo imenujemo bolnika ali ranjenca, to se pravi: skoraj otrok v rokah tiste, ki ga neguje.

Ona ukazuje, on uboga.

Ima včasih hrepenenje slabotnega in veselje brez sorazmerja. Nekega jutra je stopila Rozalina v njegovo sobo s šopkom divjega sleča, ki ga je bila šla natrgat zanj v gore. To ga je osrečilo do skrajnosti veselja. Dal ga je postaviti v vazo prav pred svoje oči in se je smehljaj ob pogledu nanj.

Drugokrat so bile čisto sveže planike, ki so jih prinesli s seboj vodniki...

»Hotel bi imeti tudi srebrne osate...«

»...«

»Zato, ker jih imate... najbrž radi.«

»Kako veste to?«

In Rozalini sili v lice nagla rdečica, ker se spomni, da je nabirala ravno srebrne osate, ko se je nenadoma pojavil Ludvik Hughga pred njo.

»Zakaj zardevate?«

»Saj dobro veste!«

»A želel bi, da mi to poveste... Dajte, Rozalina, pridite mi to sem povedat...«

In ves dan so se ponavljale take praske, ki so neprestano zastavljale vprašanje, ki je bilo edino vprašanje, o katerem nista nikoli govorila.

Bilo je jutranje veselje Ludvika Hughga, potem ko je Celestin opravil prozaično delo pospravljanja, da je videl vstopiti z zdravnikom Rozalino v bolničarski halji. Potem je prišla zopet v sobo, urejevala cvetice, zavese, pazila na uro obvezovanja in zdravilnih pijač, pripovedovala novice z gorovja... Nocoj je odšla neka odprava na Zeleno špico, druga je šla čez prelaz Orjaka.

»Morali bi priti obedovat k meni,« ji je dejal nekega jutra, ko je napolnilo sonce vso sobo s toplim božanjem svojih žarkov.

»A kaj bi rekla miss Albrandt, ki je že itak tako prijazna?...«

»Gotov sem, da bi dovolila, če bi jo poprosil.«

»Pazite se dobro, da ne storite tega!...«

Vseeno pa je storil to in miss Albrandt, sila vesela, sila dobra in mnogo bolj na tekočem, kot sta domnevala mlada dva, je rade volje dovolila.

Rozalina se je čutila še bolj v zadregi, kajti vsaka od teh neznatnih stvari je vila vendarle nekaj..., nit, nit, ki je splevala vsak dan eno vez več med njima. In ker jo je življenje prej trpinčilo, se je sedaj ona kujala življenju..., se bala njegovega vabljenja... Hotela bi bila, da bi nič več ne zahtevala od njega in da bi našla v popolni odreki končni mir, ki bi ji ga novo upanje morebiti zopet ugrabilo.

Spričo ljubezni, ki se je ponujala, je mladenka zapirala oči — kakor jih je bila poskusila zapirati pred sovražnostjo...

Ampak vsakokrat, kadar jih je odprla, je bila ljubezen tu pred njo, potrpežljiva, milovztrajna v podobi tihega mladega moža, ki je čakal z vero novoizpreobrnjenca na tisto, kar ni moglo izostati.

In ker je Rozalina videla, da ji pojema moč, ker je čutila ob gotovih večerih, ko mu je voščila lahko noč in ko jo je prijel za roko, da se ji srce taja pri tej ponižno proseči ljubezni, ni marala več ostati sama.

»Ker se vam je obrnilo že res na boljše, bom zdaj brzojavila gospodu župniku.«

»Oh ne, ne še!«

»No, pa bom pisala gospodu Hughgu!«

»Še manj! Ali se vam ne zdi, da nama je tako dobro tukaj, daleč od vsega? Ta veličastna tišina, te gore, ti ledeniki, ta molk... Zdi se, da je Bog v svoji dobroti in sočutju, da je istotako dobra narava uravnala vse stvari tako, da je tisto, kar je bilo včeraj nemogoče, postalo danes mogoče... Zaprl se je list preteklosti, oba sva čisto nova... in sedaj...«

»In sedaj?« povzame Rozalina.

»Saj dobro veste! In sedaj... me boste morda še kdaj vzljubili...«

»Ne odgovorite?«

Rozalina zaihti.

»Kaj naj vam odgovorim? Nedvomno sem ustvarjena kot vsako človeško bitje in mi je potrebno ljubiti in biti ljubljena... Ampak, ker me že tirate do skrajnosti, ne morem, da vam ne bi rekla, da se vas bojim...«

Ludvik je nalahko prijel roko, ki se tokrat ni odtegnila.

»Bojite se me?«

»Ja, bojim se vas! Ko bi imeli zmeraj ostati tu in kakor ste danes... A to je nemogoče! Vaš praktični svet vas bo zopet potegnil k sebi, vaš svet denarja in kupčij, v katerem postanejo vrednote mojega rodu, finost moje preteklosti pomanjkljivosti... Rekli bodo, da sem dobila dobro partijo, in mi bodo dali to čutiti... A sedaj sem utrjena po izkušnji! Navajena sem protivnosti. Jaz sama čutim, da moram sama sebi zadostovati. Delala bom kakor doslej; zapirala bom oči pred ljubeznijo, ki se bojim, da bi jo morala predrago plačati...«

»Ah, nikar, odprite jih, svoje oči, in glejte! Dobra partija? A jaz vam zopet ponovim, da bo veljalo to le zame! Kaj je denar proti vsemu, kar je vteleseno v vas! Potem pa, Rozalina, ne boste se zopet povzpeli vi, temveč jaz bom poskušal dvigati se in se dvigniti z vami. Dopustite, da vas še enkrat spomnim... In vendar sem bil dobro privezan drugod, in imeli ste opravka s tako trdo nalogo! Vsi drugi so si ob njej polomili prste. Kasneje se je to dviganje stalno krepilo. Ko bi bili videli, kako nesrečen sem bil v Rožah, ko sem našel hišo prazno... in v kakšnem stanju sem šel h gospodu župniku... Ko bi vedeli, kako odkrit sem, ko vam zatrjujem, da če me pahnete od sebe, bi bil tisočkrat rajši ostal na dnu ledenika, zasut čisto blizu kraja, kjer sem vas poslednjikrat videl... Že ste me dvignili nad moj socialni sloj... Že sem, Rozalina, nekoliko iz vaših krajev... Sedaj, ko sem dihal ta zrak, nočem več, ne morem več dihati drugega! Ob vašem trpljenju, da ste se ponižali za nekaj mesecev, preračunajte moje trpljenje, če se bom moral zopet ponižati za zmeraj... Vaše roke, vaše tako lepe roke, so prijele za grobo prst, oblikovale so mojo sedanjo dušo, mojo dušo, ki je za vekomaj zaljubljena v toliko stvari, ki jih ni slutila! Ali boste zdaj sami razbili delo svojega trpljenja?«

(Dalje)

Nekdo — ni dolgo tega — je proglasil za največjega sovražnika učeče se mladine ne morda kakega nesposobnega ministra, ravnatelje, profesorje ali celo k lenobi nagnjeno učencevo mladostno naravo, ampak način učenja in poučevanja, ki ga je krstil z imenom »nacionizem«, kar naj bi stalo za trojno gorje letnic, imen in formul. Ne spominjamo se imena tega pedagoškega Kolumba; bolje: nismo dolžni se ga spominjati (v nobenem primeru: če ima prav ali če se moti). Ob nekaterih šahovskih problemih ali študijah, kot je spodnja, pa si ne moremo kaj, da se nam ne bi zablislilo ime Nowotny. Ta češki problemist je že leta 1854. vnesel v šahovski problem izvirno idejo, po kateri se dve različni figuri, ko vzameta na medsebojnem šečišču sovražne figure, zadevata druga drugi, kar je v nekaterih položajih prav sitna zadeva.

BELI: Kg1, Le2, a3, a6, e6, g5

ČRNI: Kh8, Th3, Lb1, c7, h7

Belj na potezi zmagaja.

Kakor da nima črni že dovolj materialne prednosti, mu beli ponudi svojo zadnjo figuro: 1. Ld3!!

Možni odgovori:

A) 1. .. Ld3; 2. a7 Le4, 3. e7 Lc6, 4. a8-D+ La8; 5. e8-D+ itd.

B) 1. .. Td3; 2. e7 Te3, 3. a7 Ld4, 4. e8-D+ itd.

C) 1. .. Td3; 2. e7 Td1+, 3. Kf2 Lg6, 4. a7 Td2+ 5. Ke1! itd. (ne pa 5. Ke3?? Td3+, 6. K kamorkoli Ta3: in črni bi nadzoroval oba kmeta)

D) 1. .. La2!, 2. a7 Ld5, 3. Le4!! Le4; 4. e7 itd.

E) 1. .. La2!, 2. a7 Ld5, 3. Le4!! Ta3; 4. Ld5: Ta7; 5. e7 Ta1+, 6. Kf2! itd.